

Ovid

Ovid, egl. Publius Ovidius Naso (43 f.Kr.-18 e.Kr.) var romersk digter.

Ovids familie tilhørte ridderstanden, og han var tiltænkt en traditionel politisk karriere. I forlængelse heraf studerede han retorik i Rom. Til sin fars store fortrydelse valgte han imidlertid digtekunsten.

Ovid blev hurtigt overordentlig populær i den romerske overklasse med sine erotiske digte. 8 e.Kr. blev han af kejser Augustus forvist til den lille by Tomi ved Sortehavets vestkyst. Årsagen var anstødeligheden i hans digtning og en dunkel societyskandale.

Af hans værker, som er oversat til dansk i flere omgange, skal nævnes Metamorfoserne (da. Ovids forvandlinger, 1831, 1989, 2005), et stort heksameterdigt omhandlende mange forskellige myter fra verdens skabelse og frem til Ovids egen tid. Desuden Fasti (da. Ovids almanak og romerske mytologi, 1945) og Ars Amatoria (da. Elskovskunsten, 1946).

SYVENDE SANG

JASON OG MEDEA

Minyas' æt var draget til havs på Pelionskuden,
havde besøgt kong Phineus, der med sit øje formørket
døjede bitterlig nød i sin ælde, og Aquilos sønner
havde forjaget de vingede piger fra oldingens læber.

Meget havde de døjet, men ført af den herlige Jason
var de nu endelig fremme ved Phasis' rivende vande.

Oppe hos kongen fordrer de Phrixus-vædderens guldskind;
svaret er 'ja!' – men kun for en skræmmende bunke af prøver.

Aeétes' datter fornemmer en heftig hede i hjertet,
kæmper længe imod den, men da hun forstår, at fornuften
ikke kan slukke den, siger hun:

“Det er forgæves, Medea,
du kæmper imod! En gud forhindrer det. Mon ikke dette
enten er elskov? – eller dog noget, der ligner det meget?

Hvorfor synes jeg ellers, at far forlanger for meget?
Det gør han nu også! Og hvorfor føler jeg sådan en uro
for, at en mand, jeg først lige har set, skal bide i græsset?
Hvoraf den angst?

Nej, kvæl den flamme, der brænder i hjertet!
Om du blot kan det, din stakkel! – Ja, kunne jeg, var det det bedste!
Jeg er i ukendte kræfters vold og ét er, hvad hjertet,

et andet, hvad hjernen forlanger. Jeg ser, hvad jeg bør, og jeg vil det –
gør, som jeg må, og ved, det er galt!

Hvad ser du, prinsesse,
i denne gæst? Og tænker dig gift på fremmede kyster!
Kærlighed finder du nok også her! Om han dør eller lever,
er gudernes sag. Må det blive det sidste! Det tør man vel ønske,
selv uden at være forelsket! Thi hvad har vel Jason begået?

Grusom måtte man være for ikke at røres af Jasons
alder og kækhed og æt. Ja, selv uden det, må hans læbe
fortrylle enhver! Mig *har* den i alle tilfælde fortryllet!

Men hjælper jeg ikke, brændes han op af tyrenes ildprust,
eller må slås med de kæmper, han sår, og som skyder af furen,
eller må blive et bytte for dragens grådige kæber.

Lader jeg *det* ske, måtte jeg jo være født af en tiger,
og bære flint eller stål i brystet i stedet for hjerte!
Hvorfor da ikke se på, når han dør, og besmitte mit øje
med synet? Hvorfor ikke selv sende tyrene olme imod ham,
ildne de jordfødte vilde og tirre den søvnløse drage?

Himlen forbyde det! Dog, jeg må handle og ikke blot ønske!
Skal jeg da sådan forråde min egen far og hans rige?
Skal en tilfældig fremmed da reddes af kniben ved min hjælp,
for så derefter at sejle herfra og lade mig sidde,
ægte en anden og lade Medea vente på straffen?

Kunne han tænke på sligt og vrage mig for en anden,
er han et skarn, der fortjener at dø! Men hverken hans ansigt
eller hans hjertes adel og hele hans skikkelses skønhed
lader mig tro, han kan svigte, og glemme den hjælp, han har fået.

Give sit ord, det skal han dog først, og himlen bevidne

pagten imellem os. Da er der intet at frygte! Til værket!
Nu ingen tøven! Jason vil være dig evigt forbunden,
føre dig frem som sin brud, og i alle Grækenlands byer
skal du da hyldes af mødre som den, der har frelst deres sønner.

Skal jeg da sejle på vandet, forlade søster og broder,
far og mit fædrene land og fare til fremmede strande?
Dog, far er jo grusom og streng, og landet, jeg bor i, barbarisk,
lillebror stadigvæk spæd. Og min søster ønsker mit bedste.

Stor er den gud, der behersker mit hjerte! Stort er det ikke,
jeg mister, men stort, hvad jeg får: den hæder at have reddet
Grækernes helte, et land med et mildere klima, berømte
byer – selv her! – og kunst og kultur – og den mand, som jeg ikke
byttede bort for al den rigdom, som verden besidder,
Aesons søn, ved hvis side enhver vil prise min lykke,
og kalde mig gudernes yndling. Mit ry skal række til himlen!

Men, har jeg hørt, derude på havet er klipper, der knuser
sømandens skibe, og også Charybdis, siger man, sluger
bølger og både og spyr dem igen, og der er vist en Scylla,
der fylder Siciliens stræde med grådig glammen af hunde.

Vist så! Men under rejsen har jeg jo det, som jeg elsker:
sidder på skødet af Jason. I *hans* favn frygter jeg intet –
det skulle da være, at han, jeg har ægtet, skal komme til skade!

Ægteskab taler du om, Medea! – besmykker din brøde
med fornemme ord! Erkend dog, hvilken forbryderisk handling
du vil begå, og fly for din skyld, imedens du evner!”

Nu stod for hendes øje moralen og pligten som datter,
ære og skam – og Cupido gav tabt og begav sig på flugten.

Hun var på vej fra slottet til Hecates hedenoldsalter

32. Morazzone, *Perseus og Andromeda* (IV, 663 ff.)

i skovens dunkle og ensomme sal, besluttet og trøstig,
med lidenskaben fortrængt fra sit hjerte. Da ser hendes øje
Aesons søn, og den slukkede glød springer atter i flamme.
Kinden blev rød, og hun blusser påny i hele sin ansigt.

Som ulmende emmer, der fjæler sig dybt under dyngen af aske,
vinder sig næring i blæst og vokser og atter får kræfter,
gløder og fænger igen, således gik det med hendes
sunkne kærligheds ild, som syntes at være besejret;
straks, da hun så ham, tændtes den atter ved synet af helten.

Tilfældet ville, han netop den morgen var mer end sædvanlig
flot – så man kunne forstå, hendes elskov vågned af dvale.

Ganske som havde hun aldrig før set ham, holder hun blikket
fæstnet på ham og tror fortryllet at se noget mere
end bare en dødeligs træk og har ikke mer øje for andet.

Men da han åbnede munden og talte og greb hendes hænder
og dæmpet bad hende hjælpe sig, lovede hende at tage
hende til brud, brød hun ud i heftige tårer og sagde:

“Jeg ved, hvad jeg gør, og forledes ikke af mangel på viden
men af min kærlighed. – Ja, jeg skal redde dig med mine gaver.
Du skal så holde dit ord!” Og ved den treformige guddom
og ved de magter, der rådede der i lunden, de stod i,
og ved sin kommende, alt beskuende svigerfar, Solen,
og ved sit held og ved alt, han har døjet, sværger han troskab.
Han tros på sit ord og modtager straks de fortryllede urter,
lærer, hvorledes de virker, og går da glad til sit kammer.

De glimtende stjerner var veget for morgendagens Aurora;
den hellige Marsmark fyldes med folk, der finder sig gode
pladser på tilskuerskrænten. I midten ses majestæten
selv på sin trone, med kåbe af purpur og elfenbensscepter.

Tyrene kommer og stamper med klove af bronze og fnyser flammer af deres mule af stål, så stråene fænger.
Ligesom ovne for fuldt fyr buldrer, eller som kalken, når den er brændt i hytter af teglsten, bryder i flammer ved at bestænkes med væde, således brølede ilden, som tyrene havde i bugen, og fnysede glødende gennem strube og næse. Og dog går Aesons søn dem i møde.

Olme vendte de nu deres rædselsvækkende blikke og deres horn, forsynet med stål på spidserne, mod ham, stampede hidsigt i jorden, så støvet fløj op over sletten, og opfyldte alt omkring sig med røgskybølgede brølen.

Minyerne stivned af skræk; men Jason går frem, og han mærker slet ikke prustet af ilden (så stærkt er det, han er smurt med), klapper med dristige hænder på tyrenes hængende doglap, lægger så åget på nakkerne af dem og lader dem trække arden og kløve den mark, som ikke var vant til et plovskær.

Colcherne undrer sig, medens Minerne jubler og øger Jasons tro på sig selv. Fra en malmhjelms tager han tænder af slanger og sår dem i furen, han netop har pløjet i marken.

Gruelig giftige er de, men bliver dog bløde i jorden; sæden af tænderne vokser og antager ændrede former. Ligesom fostret får menneskeform i moderens mave, og spædbarnet først efterhånden får færdige lemmer derinde for da at fødes til lyset og luften, når tiden er inde, således dannedes former af mennesker nede i jordens befrugtede skød, og først så fødtes de op fra dens indre. Særest var det dog, at de kom op i panser og plade.

Men da Pelasgerne så dem løfte de glimtende lanser, berede sig på at slynge dem mod den Thessaliske yngling, nedslog skræk deres blikke og modet i deres hjerte.

Også Medea, der havde gjort helten usårlig, blev bange, da hun nu så ham stå dér alene mod så mange fjender; bleg og med blodet veget fra kinden sad hun og skælved. Og i sin angst for, at midlet, hun gav ham, ikke var stærkt nok, messer hun magiske remser og mobiliserer sin sortkunst.

Men med en sten slynget ind blandt fjenderne vendte han Mars' krigsfærd bort fra sig selv, så de myrdede løs på hinanden. De jordfødte brødre blir deres egen bane og finder broderkrigs død. Achiverne ønsker til lykke med sejren, flokkes i jubel omkring ham og tar ham begejstret i favnen.

Du også, pige fra østens land, ville gerne ha favnet helten, men skammer dig ved det. Du havde alligevel gjort det, om ikke frygt for, hvad folk ville sige, havde forbudt det.

Dog – og det må du jo godt! – du glæder dig stille i hjertet, takker din tryllende sang og de magter, du skylder din sangkraft.

Tilbage står blot at bedøve den årvågne drage med urter – den, der med strittende kam og med trende spillende tunger og krumsabeltænder bevogter det træ, hvor guldskindet hænger.

Så såre han sprøjter den lidt med saft fra Letheiske planter og samtidig tre gange messer en dybt søvndyssende formel, den, som kan stilne det frådende hav og de brusende floder, lukkes dens øjne af søvn (hvad den ikke var vant til!), og Jason tager da guldets, og stolt af, hvad han har vundet ved sejren, står han med hende, der gav ham hans sejr (det er også et bytte!), ind med sit skib i triumf i Iolcos' havn med sin hustru.

AESONS FORYNGELSE

Der i Thessalien bringer så mødre og grånende fædre gaver til templet i tak for de sønner, der dog kom tilbage;